

Kotoutumisohjelma Juupajoki 2025-2028

Sisälllys

JOHDANTO	2
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ	4
KOTOUTUMISTA TUKEVAT TIETOLÄHTEET	5
KUNNAN KOTOUTUMISOHJELMA 1.1.2025 ALKAEN	6
PAIKALLINEN JA ALUEELLINEN KOTOUTUMISTOIMINTA.....	7
KUNNAN TEHTÄVÄT KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESSÄ	8
ALKUKARTOITUS JA PALVELUTARPEEN ARVIOINTI	10
Alkukartoitus.....	10
Palvelutarpeen arviointi	10
KOTOUTUMISSUUNNITELMA.....	12
MONIKIELINEN YHTEISKUNTAORIENTAATIO	13
VASTUIDEN JAKAUTUMINEN KOTOUTUMISEN TUKEMISESSA KUNNAN JA TYÖLLISYYSALUEEN VÄLILLÄ	14
KUNNAN JA MUIDEN TOIMIJOIDEN PALVELUT KUNNASSA ASUVILLE	15
Varhaiskasvatus	15
Varhaiskasvatuspalvelut Juupajoella	16
Perusopetus.....	17
Perusopetus Juupajoella	18
Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut	18
Kirjastopalvelut	19
Muut sivistyspalvelut	19
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	20
Sosiaalipalvelut	20
Terveystyöpalvelut	22
Asuminen	22
Työllisyystyöpalvelut	23
Seurakunnan palvelut.....	23
Kolmannen sektorin toiminta, yhdistystoiminta	24
MONIALAINEN YHTEISTYÖ	24
MAISTRAATTI	24
POLIISI.....	25
KANSANELÄKELAITOS – KELA	25
ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS (ELY)	26

JOHDANTO

Muuttoliike ulkomailta Suomeen on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Ulkomaalaisten väestöosuus lähes kaksinkertaistui 2000-luvulla. Vuonna 2013 maassamme asui noin 207 500 ulkomaan kansalaista. Kymmenessä vuodessa määrä on noussut 373 000 henkeen. Tilastokeskuksen väestötilaston mukaan 31.12.2023 Juupajoella oli 1708 asukasta, joista oli ulkomaan kansalaisia 1,3 % (22 henkilöä) ja vieraskielisiä 1,7 % (29 henkilöä).

Vuoden 2024 loppuun asti voimassa olevassa kotoutumislaisissa (1386/2010) säädetään kunnan suunnitteluasiakirjasta, jonka nimi on kotouttamisohjelma. 1.1.2025 voimaan tulevassa laissa kotoutumisen edistämisestä (681/2023, jäljempänä kotoutumislaki) säädetään kunnan kotoutumisohjelmasta. Kun uusi kotoutumislaki tulee voimaan, kotouttamisohjelman käsitteestä luovutaan.

Uudessa laissa säädetty kotoutumisohjelma ei korvaa kotouttamisohjelmaa eikä myöskään vastaa nykyisen lain mukaista kotouttamisohjelmaa. Kotoutumisohjelma on siis uusi elementti. Kunnalla on myös jatkossa velvollisuus suunnitella, kehittää ja seurata kotoutumista. Tästä tehtävästä säädetään uuden kotoutumislain 5. luvussa. Kunnalla on vastuu kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kunta kehittää kotoutumisen edistämistä monialaisena yhteistyönä. Yhteistyötä tehdään niin työllisyyspalveluiden, sosiaali- ja terveystieteiden, viranomaisten, seurakunnan kuin järjestöjenkin kanssa.

Juupajoki tarjoaa maahanmuuttajille samoja peruspalveluja, joita tarjotaan kaikille kuntalaisille. Oleskeluoikeuden saaneet ja kuntaan muuttaneet maahanmuuttajataustaiset henkilöt ovat oikeutettuja kunnan palveluihin yhdenvertaisesti muihin kuntalaisiin nähden. Kunnan on huolehdittava, että kunnan palvelut ovat järjestetty siten, että eri taustoilla olevat kuntalaiset saavat elämäntilanteeseensa nähden tarpeelliset palvelut jokapäiväisen elämisen tueksi. Palveluilla tarkoitetaan laajan kuntaekosysteemin ja yhteistyökumppanien palveluja; asumista, opiskelua, työllistymistä, yrittäjyyttä, lasten päivähoitoa ja kouluja, nuorisotyötä, vapaa-ajan palveluita sekä muuta arjen sujuvuutta. Kotoutuminen kuntaan tarkoittaa osallisuutta, osallistumista ja riittävän hyvän elämän peruslähtökohtien täyttymistä. Kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että sen palvelut sopivat myös maahanmuuttajille kattaen koko ihmisen elinkaaren. Kotoutumista edistävää työtä tehdään siis kaikissa kunnan järjestämissä palveluissa ja usein käytännön työ tapahtuu arjen kohtaamisissa. Kotoutumista tapahtuu siellä, missä ihminen elää jokapäiväistä elämäänsä. Kunnan kotoutumistyön tehtävänä on tukea maahanmuuttajan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Työn tavoitteina on tukea maahanmuuttajan itsenäistä selviytymistä, toimintakykyä, osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä.

Kotoutumisohjelma on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus. Kotoutumisohjelman palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Kotoutumisohjelma tukee myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumisohjelman sisältämät palvelut tukevat arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan.

Tämä ohjelma kuvaa kotoutumista edistävien palveluiden kokonaisuuden, järjestämisen, tavoitteet, toimijat sekä vastuut. Kotoutumiseen liittyvistä asioista vastaava viranhaltija Juupajoella on

hyvinvointijohtaja. Kotoutumista tehdään kunnassa verkostoissa, vahvassa yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Kotoutumisohjelma päivitetään kerran valtuustokaudessa.

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Maahanmuuttaja	Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.
Ulkomaalainen	Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan. Työnteko-oikeus 36kk hakemuksen jättämisestä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen vuosittainen kiintiö on 750.
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä.
Kotouttaminen	Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään ja tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista.
Kotoutuminen	Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on ylisukupolvinen prosessi, jolla tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttajan oma kulttuurista vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin, vaikka he olisivatkin syntyneet ja kasvaneet uuden kulttuurin keskellä. Perheenjäsenten kotoutuminen on usein myös eriaikaista. Minkälaisista tukea ja ohjausta tarvitaan ja kuinka pitkän ajan, riippuu kotoutujan taustasta (kotimaa ja maan tilanne, koulutustausta, elämäkokemukset), iästä, omista tavoitteista ja maahanmuuton syistä. Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat kulttuurista riippumatta yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi tulemisen tarve. Fyysisten perustarpeiden (asuminen, ruoka, vaatteet) tyydyttämisen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee tukea sosiaalisen yhteisön löytämiseen ja siinä hyväksytyksi tulemiseen. Tärkeä elementti kotoutumisprosessissa on oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.

KOTOUTUMISTA TUKEVAT TIETOLÄHTEET

Viranomaiset ovat velvollisia antamaan maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta palvelujärjestelmästä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä. Kaikille Suomeen muuttaville annetaan tiedoksi Tervetuloa Suomeen –opas, joka on kotouttamislain mukainen tietopaketti. [Tervetuloa Suomeen -opas on kotouttamislain mukainen tietopaketti - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)

Perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa löytyy 15 eri kielellä myös [Infopankin sivuilta](#). Infopankin yhteydessä toimii sähköinen [Finnishcourses.fi – kurssihakupalvelu](#), josta löytyvät Pirkanmaalla järjestettävät kaikille avoimet suomen kielen kurssit. Finnishcourses.fi:stä löytyvät kurssien kurssipaikka ja -aika, tasovaatimukset, hinta ja ilmoittautumisohjeet. Kurseille ilmoittaudutaan kunkin koulutuksenjärjestäjän oman ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Myös lisätiedot kursseista kysytään suoraan koulutuksenjärjestäjiltä. Koulutuksenjärjestäjissä on muiden muassa alueen työväen- ja kansalaisopistoja, järjestöjä sekä seurakuntia.

Kotoutumisen osaamiskeskus ylläpitää työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelua [kotoutuminen.fi](#). Verkkopalvelu on suunnattu työssään maahan muuttaneita kohtaaville, kotoutumisen edistämisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille. Sivustolta saa laajasti tietoa eri maahanmuuttajaryhmien kanssa toimimisesta, julkisen sektorin toimijoiden rooleista, palveluista yms.

[Talent Boost -sivusto](#) on valtionhallinnon ylläpitämä sivusto, jolla toteutetaan kansallista Talent Boost -ohjelmaa, jonka tarkoituksena on edistää kansainvälisten osaajien houkuttelua, maahanmuuttoa ja Suomeen juurtumista. Sivusto tarjoaa tietoa ohjelman tavoitteista, toimijoista sekä nostaa esiin erilaisia toimintakäytäntöjä.

KUNNAN KOTOUTUMISOHJELMA 1.1.2025 ALKAEN

Kunnan on laadittava kotoutumishjelmasta asiakirja, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Kotoutumislaisissa säädetään kotoutumishjelman vähimmäissisällöistä. Kotoutumishjelmaan pitää sisältyä ainakin:

- kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi (laissa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi) tai monialainen kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi,
- edellisen pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma sekä sen monialainen versio,
- monikielinen yhteiskuntaorientaatio,
- kotoutumiskoulutus ja siihen sisältyvä kielitaidon päättöttestaus,
- muuta koulutusta ja palveluita, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä
- kotoutumishjelman aikaista ohjausta ja neuvonta.

Työvoimaviranomainen vastaa kotoutumishjelmaan sisältyvien palveluiden järjestämisestä työnhakijana olevalle maahanmuuttajalle ja kotoutuja-asiakkaalle. Kunta vastaa muiden maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden palveluiden järjestämisestä. Kunnat voivat valita itse, miten ne järjestävät työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumishjelmaan sisältyvät palvelut. Kunnat voivat päättää yhteistyössä työvoimaviranomaisen kanssa, että työvoimaviranomainen järjestää myös työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumispalvelut. Kunta voi toteuttaa kotoutumishjelman tai sen osan myös yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Kunta voi kehittää myös omia palveluitaan kotoutumishjelman osaksi. Kunnalla on mahdollisuus tarjota tarvelähtöisesti maahanmuuttajille muita työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, kunnan järjestämävastuulla olevia maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita sekä järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista tai osallistumista.

Kotoutumishjelmassa on otettava huomioon monialaisuus sekä yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden ja työnantajien kanssa. Koska työllistymisen tukeminen on keskeinen osa kotoutumisen edistämistä, myös yhteistyö työnantajien kanssa on keskeistä palveluiden järjestämisessä. Kotoutumishjelmassa tulisi myös huomioida ja tehdä näkyväksi kotoutumista edistävä palvelutarjonta ja muu toiminta sekä suomeksi että ruotsiksi.

Kunta vastaa siitä, että kotoutumishjelmaan sisältyvät ja muut kunnan järjestämävastuulla olevat kotoutumista edistävät palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa on tarvetta. Kunta vastaa myös siitä, että kotoutumishjelmasta ja muista palveluista muodostuu johdonmukainen ja tarpeita vastaava palvelukokonaisuus.

Kotoutumishjelmaa käytetään kotoutumisen alkuvaiheen asiakastyön välineenä. Työntekijä valitsee asiakkaan kanssa kotoutumishjelman palvelukokonaisuudesta ne palvelut, jotka tukevat kotoutuja-asiakkaan yksilöllistä kotoutumista ja työelämäosallisuutta parhaalla mahdollisella tavalla. Palveluihin osallistumisesta sovitaan asiakkaan yksilöllisessä kotoutumissuunnitelmassa.

PAIKALLINEN JA ALUEELLINEN KOTOUTUMISTOIMINTA

Kunnassa kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä.

Kotoutumisohjelman tavoitteena on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Paikallistason kotoutumisohjelman on perusteltua noudattaa valtion kotoutumisohjelman (VALKO) antamia raameja sekä Pirkanmaan maakuntaohjelmaa.

Pirkanmaa on kansainvälistyvä alue. Eniten ulkomaalaistaustaisia on Tampereella, sen kehyskunnissa sekä Sastamalassa ja Valkeakoskella. Pirkanmaalle muutetaan ennen kaikkea perhesyistä sekä työn ja opiskelun perässä. Pirkanmaalla on kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita Tampereen yliopistossa ja Hämeen ammattikorkeakoulun Valkeakosken kampuksella. Pirkanmaalla on kokemusta myös humanitaarisesta maahanmuutosta. Alueen vastaanottokeskukset sijaitsevat Hämeenkyrössä ja Tampereella.

Pirkanmaan maakuntaohjelman kohdassa ”Pirkanmaa vahvistuu kansainvälisyydestä” on kirjattu seuraavasti:

- Houkuttelemme kansainvälisiä osaajia ja pidämme heistä kiinni.
- Teemme laadukasta yhteistyötä osana kansainvälisiä verkostoja ja kehitämme näin myös omaa ajatteluamme.
- Näemme että kulttuurinen moninaisuus vahvistaa ja uudistaa Pirkanmaata.

Laki kotoutumisen edistämisestä säätää eri toimijoiden vastuista ja velvollisuuksista kotoutumisen edistämiseksi. Julkisen sektorin, valtion, kunnan ja hyvinvointialueen, vastuut, velvollisuudet ja oikeudet on eritelty toimintaa ohjaavassa lainsäädännössä.

Yhteiskunnallisten rakenneuudistusten myötä sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle vuodenvaihteessa 2023 ja TE-palvelut siirtyvät kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025 alkaen. Juupajoki kuuluu Tampereen kaupungin hallinnoimaan työllisyyspalvelualueeseen. Sosiaali- ja terveystalvet vastaa Pirkanmaan hyvinvointialue.

Kotoutumisohjelma on mahdollista tulevaisuudessa toteuttaa joko kunnallisena tai seudullisena kokonaisuutena. Yhteiskunnallisten rakenneuudistusten keskellä on erityisen tärkeää rakentaa poikkihallinnollinen yhteistyö eri toimijoiden välillä, jotta matalan kynnyksen yhteistyö kehittyisi rakenteelliseksi ja kattaisi koko kuntaekosysteemin toimijat. Yhteistyössä on myös toimintaa tukeva synergiaetu, jonka myötä resurssiviisas toimintamalli on mahdollista toteuttaa myös kotoutumisen palvelukokonaisuudessa. Juupajoella maahanmuutto on yleisesti työperusteista. Kunnan alueella ei ole vastaanottokeskustoimintaa.

KUNNAN TEHTÄVÄT KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESSÄ

Myös maahanmuuttaneet, jotka eivät ole välittömästi pyrkimässä työmarkkinoille, tarvitsevat tukea kotoutumiseensa maahanmuuton jälkeisinä vuosina. Viranomaisten on tuettava erityisesti lapsia kotona hoitavien vanhempien kotoutumispolkua. Vanhempien kotoutumisella on merkittävä vaikutus sukupuolten tasa-arvolle sekä lasten kotoutumiselle ja tulevaisuudelle.

Työvoiman ulkopuolella olevien ohjaaminen kohti työelämää on yksi valtion kotoutumispolitiikan painopisteistä.

Työvoiman ulkopuolella olevien tavoittaminen kotoutumista edistäviin palveluihin voi olla haasteellista. Mitä etäämmällä muuttaneet ovat työelämästä, sitä vaikeampaa heitä on tavoittaa viranomaisten tarjoamiin palveluihin. Menestykselliseen tavoittamiseen ei ole vain helppoja keinoja. Tavoittaminen onnistuu erityisesti pitkäjänteisesti luottamusta kasvattamalla ja yhteistyössä yhteisöjen ja yksilöiden kanssa. Monilla toimijoilla, etenkin järjestöillä ja yhdistyksillä, on paljon kokemusta jalkautuvasta työstä ja eri kieliryhmien tavoittamisesta.

Kunnan tehtävänä kotoutumisen edistämisessä on

- huolehtia kunnan peruspalveluiden (mm. varhaiskasvatus, koulutus, nuoriso-, vapaa-aika-, liikunta- ja kulttuuripalvelut) soveltuvuudesta maahanmuuttajille
- maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta
- kunnan kotoutumisohjelmaan sisältyvien alkuvaiheen palveluiden järjestäminen.
- järjestää muita kunnan kotoutumisohjelmaan sisältyviä palveluita ja kehittää omia palveluita osaksi sitä
- laatia kotoutumisohjelmasta asiakirja, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa
- huolehtia henkilöstön osaamisen kehittämisestä kotoutumisen edistämisessä
- huolehtia palveluiden yhteensovittamisesta yhteistyössä hyvinvointialueen, muiden paikallisten viranomaisten ja palveluntuottajien kanssa
- huolehtia kotoutumisen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmän (Koto-digi) käyttöönotosta ja siihen liittyvistä tehtävistä viimeistään 1.1.2027 alkaen (yhteisrekisterinpitäjyys kotoutumisen valtakunnallisessa asiakastietojärjestelmässä ja esimerkiksi käyttöoikeuksiin liittyvät tehtävät)
- tietojen tallentaminen järjestelmään.

Kunta sopii pakolaisten vastaanotosta ELY-keskuksen kanssa ja vastaa vastaanoton koordinoinnista ja palveluiden yhteensovittamisesta hyvinvointialueen kanssa. Kunta varautuu vastaanottokeskuksen tukitoimin tai itsenäisesti kuntaan muuttavien oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden tai tilapäistä suojelua saavien vastaanottoon ja palveluiden järjestämiseen.

Kunnan tehtävänä pakolaisten vastaanotossa on

- koordinoida kuntapaikalle ohjattavien vastaanottoa
- tehdä sopimus pakolaisten vastaanotosta ELY-keskuksen kanssa ja kuulla hyvinvointialuetta
- tehdä päätös kuntapaikalle ohjattavan henkilön vastaanotosta, eli vastata kuntasijoitusesitykseen ja kuulla tarvittaessa hyvinvointialuetta

- varautua kuntapaikalle ohjattavan henkilön vastaanottoon (esim. asunnon varaaminen, sopimukset) tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- kuntapaikalle ohjattavan henkilön vastaanotto kuntaan (esim. asumiseen liittyvä opastus ja kuntaan tutustuttaminen) tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- ohjata kuntapaikalle ohjattavan henkilö tarpeen mukaan muihin palveluihin
- monialaisen kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi kuntapaikalle ohjattavalle henkilölle, ellei hän ole työnhakijana

Kunnalla on vastuu kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kunta kehittää kotoutumisen edistämistä monialaisena yhteistyönä.

Kunnan tehtävänä suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa on

- laatia erillinen toimenpideohjelma tai muu suunnitteluasiakirja, jossa kuvataan kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, yhteistyö ja seuranta
- ottaa suunnittelussa huomioon kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet, työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet kotoutuja-asiakkaiden osalta ja kunnan elinvoiman edistäminen
- huolehtia palveluiden suunnittelun ja kehittämisen yhteensovittamisesta yhteistyössä hyvinvointialueen, muiden viranomaisten ja palveluntuottajien kanssa
- asettaa tarvittaessa paikallistason maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen monialainen yhteistyöryhmä, johon voivat osallistua kunnan lisäksi hyvinvointialue, ELY-keskus, muu alueen kunta, poliisi, vastaanotto- tai järjestelykeskus, muut viranomaiset, järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt, elinkeinoelämän edustajat sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja toteuttavat palveluntuottajat
- raportoida vähintään kahden vuoden välein ELY-keskukselle tavoitteiden ja toimenpiteiden saavuttamisesta ja toteutumisesta, palveluiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, rahoituksen tasosta ja vaikuttavuudesta

Sen sijaan kunta ja työvoimaviranomainen voivat valita toteuttavatko ne itse vai hankkivatko ne esimerkiksi koulutuksen järjestäjältä, järjestöltä tai muulta palveluntuottajalta seuraavia palveluita:

- kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnin (laissa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi) osana toteutettava asiantuntija-arviointi (esim. kielitaidon määrittäminen)
- kotoutumiskoulutus
- monikielinen yhteiskuntaorientaatio.

ALKUKARTOITUS JA PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

Alkukartoitus

Kotoutumista edistävän lain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet.

Kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnin (laissa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi) sekä kotoutumissuunnitelman laatimisessa on kyse julkisen vallan käytöstä. Kunnassa on oltava virkavastuullinen viranhaltija, joka tekee näitä tehtäviä. Kunta ei voi myöskään ulkoistaa näitä tehtäviä.

Alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Parhaimmillaan alkukartoitus on vuorovaikutteinen tapahtuma, jonka avulla maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedot esim. koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista heti Suomeen muuton alkuvaiheessa alkuhaastattelun aikana. Alkukartoitukseen perustuen arvioidaan tarve maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan. Tähän vaikuttavat henkilön tarve kotoutumiskoulutukseen, omaehtoiseen opiskeluun, ym. kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin.

Alkukartoitukseen kutsutaan asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan sosiaalityöntekijä ja tulkki. Maahanmuuttajien alkukartoitus tapahtuu ajanvarauksella ja siihen asiakkaalle lähetetään henkilökohtainen kutsu.

Alkukartoituksessa selvitetään seuraavia työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia:

- 1) luku- ja kirjoitustaito
- 2) suomen kielen taito
- 3) opiskelutaidot ja -valmiudet
- 4) aikaisempi koulutus ja työkokemus
- 5) erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet
- 6) omat työllistymis- ja koulutustoiveet
- 7) elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet.

Alkuhaastattelu ja tarkentavat toimenpiteet tehdään asiakkaan äidinkielellä tai kielellä, jota asiakkaan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän, jos tämä ei osaa kielilain mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä tai hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi.

Palvelutarpeen arviointi

Vuoden 2025 alusta voimaan tulevan kotoutumislain (681/2023) mukaan kunnan vastuulla on arvioida

- kotihoidon tukea saavan (laadittava aina)

- pakolaistaustaisen (laadittava aina)
- arviointia itse pyytäneen (vain, jos henkilön arvioidaan tarvitsevan)
- viranomaisen yhteydenoton perusteella tietoon tulleen henkilön (vain, jos henkilön arvioidaan tarvitsevan)
- kotoutumisen palvelutarve ja osaaminen sekä tehdä tarvittaessa kotoutumissuunnitelma asiakkaan kanssa.

Työttömälle työnhakijalle palvelutarpeen arvion tekee se työvoimaviranomainen, jonka alueella hänen asuin- tai kotikuntansa sijaitsee.

Kunta tekee kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnin monialaisesti yhdessä hyvinvointialueen kanssa

- toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavalle
- kiintiöpakolaiselle
- ilman huoltajaa tullee tai saapumisen jälkeen ilman huoltajaa jääneelle alaikäiselle
- ihmiskaupan uhrille
- henkilölle, jonka kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle kuuluvien palvelujen (12 §) yhteensovittamista.

Kunnat saavat Kelmu-yhdyspinnan kautta tiedon Kelalta niistä maahanmuuttaneista, jotka saavat perustoimeentulotukea pidempiaikaisesti. Kunnalla on oikeus saada Kelalta tiedot myös kotihoidontukea saavista henkilöistä palveluihin tavoittamiseksi. Ihmiskaupan uhreista kunta saa tietoa UMA-järjestelmästä. Kunnat, joilla on oikeudet UMA-järjestelmän LAKO-AUTO-toiminnallisuuteen, näkevät järjestelmästä kunnassa tai alueella asuvat pakolaistaustaisten korvausten piiriin kuuluvat henkilöt.

Kunnalla on velvoite arvioida maahanmuuttaneiden osaaminen ja kotoutumisen palvelutarve, jos heille on myönnetty ensimmäinen oleskelulupa, tai -kortti, taikka heidän oleskeluoikeutensa on rekisteröity enintään kolme vuotta sitten. Kunnan velvollisuus on ottaa yhteyttä em. maahanmuuttaneisiin, jos heille ei ole vielä tehty osaamisen ja palvelutarpeen arviointia.

Ihmiskaupan uhreista kunta saa tietoa UMA-järjestelmästä. Kunnat ja hyvinvointialueet, joilla on oikeudet UMA-järjestelmän LAKO-AUTO-toiminnallisuuteen, näkevät kunnassa tai alueella asuvat korvausten piiriin kuuluvat henkilöt laskennallisten korvausten automatisoitujen maksatusten tarkistamista varten.

Työvoimaviranomainen saa työttömistä työnhakijoista tiedon, kun he rekisteröityvät työnhakijoiksi työllisyyspalveluihin.

KOTOUTUMISSUUNNITELMA

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joilla tuetaan henkilön mahdollisuuksia hankkia yhteiskunnassa ja työelämässä riittävä kielitaito sekä muuta tarpeellisia tietoja ja osaamista. Kotoutumissuunnitelmaa tehtäessä täydennetään alkukartoituksessa kartoitettuja asioita ja selvitetään asiakkaan kotoutumiseen sisältyviä mahdollisuuksia.

Kun kotoutumissuunnitelma tehdään kunnassa, on tärkeää, että suunnitelman tiedot yhdistetään muihin kunnassa tehtäviin palvelusuunnitelmiin (esimerkiksi varhaiskasvatus, perusopetus, lastensuojelu ja vammaispalvelut). Kotoutumissuunnitelman toteuttaminen vaatii usein monialaista yhteistyötä.

Kunnan kotoutumissuunnitelma voi sisältää muun muassa:

- suomen tai ruotsin kielen opiskelua
- yhteiskuntaan perehdyttävää opetusta
- kotoutumiskoulutusta
- perusopetusta täydentävää opetusta
- luku- tai kirjoitustaidon opetusta
- oman äidinkielen opiskelua, erityisesti alaikäiset maahanmuuttaneet
- vapaan sivistystyön tarjoamia harrastus- tai opiskelumahdollisuuksia
- muita kotoutumista edistäviä yksilöllisiä palveluja tai toimenpiteitä.

Hyvinvointialue voi kunnan tai työllisyyspalveluiden pyynnöstä osallistua alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttaneen kotoutumisen edistäminen edellyttää näiden eri viranomaisten järjestämistä vastuulle kuuluvien palvelujen yhteensovittamista. Vastuu kotoutumissuunnitelman laatimisesta on kuitenkin kunnalla tai työllisyyspalveluilla.

Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahanmuuttaneen suomen tai ruotsin kielen taidon oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Maahanmuuttaneella ei kuitenkaan ole subjektiivista oikeutta niihin toimenpiteisiin tai palveluihin, joista suunnitelmassa sovitaan, ellei tätä oikeutta synny muun lainsäädännön kuin kotoutumislain perusteella.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on tehtävä kotoutumislain mukaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä, kun maahanmuuttanut on saanut ensimmäisen oleskeluluvan, tai hänen oleskeluoikeutensa on rekisteröity.

Jos tämä aikaraja on täyttynyt, maahanmuuttaneelle laaditaan tarvittaessa työvoima- ja yrityspalvelulain mukainen työllistymissuunnitelma.

Kotoutumissuunnitelman laadinta käynnistetään viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksen tekemisestä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi ajanvarausta itse suunnitelman laatimiseen, ei välttämättä varsinaisen suunnitelman laatimistilannetta.

Kotoutumislain mukaan maahanmuuttanut on ohjattava hakeutumaan yksilöllistä tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään toimenpiteeseen tai palveluun kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma tehdään enintään yhden vuoden ajaksi. Tällä pyritään varmistamaan se, että suunnitelma vastaa maahanmuuttaneen palvelutarvetta ja mahdollisesti muuttuvia olosuhteita tai tavoitteita. Kotoutumissuunnitelman kesto on pääsääntöisesti enintään kolme vuotta ensimmäisen suunnitelman allekirjoittamisesta. Jos maahanmuuttanut tarvitsee kotoutuakseen erityisiä toimenpiteitä, voidaan kotoutumissuunnitelman kesto pidentää enintään kahdella vuodella. Tällöin kotoutumissuunnitelman kesto voi olla enintään viisi vuotta.

Maahanmuuttaneen on noudatettava kotoutumissuunnitelmaansa. Hänen pitää hakeutua ja osallistua säännöllisesti suunnitelmaan sisältyvään suomen tai ruotsin kielen opetukseen sekä muihin suunnitelmassa sovittuihin toimenpiteisiin ja palveluihin.

Jos maahanmuuttanut kieltäytyy ilman pätevää syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sen tarkistamisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovittuun toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan työttömyysetuuteen voidaan rajoittaa siten kuin työttömyysturvalaissa säädetään tai hänen toimeentulotukeaan voidaan alentaa siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa säädetään.

MONIKIELINEN YHTEISKUNTAORIENTAATIO

Uudessa kotoutumislaisissa säädetään kunnan kotoutumisohjelmaan kuuluvien palveluiden järjestämisestä 1.1.2025 alkaen. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on osa kunnan kotoutumisohjelmaa. Kunta vastaa monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä niille kotoutujille, jotka eivät ole rekisteröityneet työnhakijoiksi. Työvoimaviranomainen vastaa monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä työnhakijoille. Kunta ja työvoimaviranomainen voivat sopia yhteiskuntaorientaation järjestämisestä muillakin tavoin, esimerkiksi voidaan sopia, että työvoimaviranomainen järjestää yhteiskuntaorientaation myös työvoiman ulkopuolella oleville. Monikielisen yhteiskuntaorientaation toteuttajana voi toimia kunta tai palveluntuottaja.

Monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisessä on hyvä tehdä sekä kuntien että työvoimaviranomaisten välistä yhteistyötä, jotta palvelu voidaan toteuttaa mahdollisimman kattavasti ja riittävän monella kielellä. Esimerkiksi yhteiskuntaorientaation tarjoaminen useilla eri kielillä voi olla haastavaa, jos alueella on vain pieniä määriä tietynkielisiä ihmisiä.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on kurssi, jossa maahanmuuttaja saa tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta omalla äidinkielellään tai muulla hyvin osaamallaan kielellä. Kunnan täytyy tarjota monikielinen yhteiskuntaorientaatio kotoutuja-asiakkaille. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on kotoutumista ja muita palveluja tukeva palvelu, jonka avulla maahanmuuttaja saa laajemman kuvan suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja pääsee nopeammin mukaan sen toimintaan. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on osa kunnan kotoutumisohjelmaa, eli kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta.

Monikielisen yhteiskuntaorientaation kouluttajana toimii henkilö, joka hallitsee hyvin sekä opetuskielen että suomen tai ruotsin kielen ja lisäksi tuntee hyvin suomalaisen yhteiskunnan, palvelujärjestelmän ja kulttuurin. On eduksi, jos kouluttaja tuntee mahdollisimman hyvin yhteiskuntaorientaation osallistujien lähtömaita ja yhteiskuntia. Tällainen kouluttaja osaa parhaiten selittää suomalaisen yhteiskunnan piirteitä ymmärrettävästi.

Omakielisyyden lisäksi keskeistä monikielisessä yhteiskuntaorientaation opetuksessa on dialogisuus, eli mahdollisuus kysyä ja keskustella opituista asioista. Tämä tukee oppimista ja vahvistaa asiakkaan osallisuutta ja toimijuutta. Tavoitteena on, että asiakkaille syntyy kokonaiskuva siitä, millainen suomalainen yhteiskunta on ja miten se on muotoutunut nykyisenkaltaiseksi. Monikielistä yhteiskuntaorientaatiota ei voi korvata esimerkiksi itsenäisesti katsotuilla videoilla tai infotilaisuuksilla, joissa esimerkiksi kerrotaan paikallisista palveluista.

VASTUIDEN JAKAUTUMINEN KOTOUTUMISEN TUKEMISESSA KUNNAN JA TYÖLLISYYSALUEEN VÄLILLÄ

Alle 18-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat kotoutujat ovat keskitettyjen palveluiden ja tämän sopimuksen ulkopuolella ja jokainen kunta vastaa näiden ryhmien kotoutumista tukevien palvelujen tuottamisesta itse. Kaikkien kunnassa asuvien kotoutujien ja maahan muuttaneiden kotoutumista edistetään kunnissa laajasti peruspalveluissa. Kuntien vastuulla on järjestää maahan muuttaneille saavutettavat varhaiskasvatus, koulutus-, kulttuuri-, liikunta-, vapaa-aika- ja nuorisopalvelut sekä asumisneuvonnan palvelut.

Kunkin kunnan vastuulla on myös monialaisen yhteistyön edistäminen niin järjestöjen kuin hyvinvointialueenkin kanssa sekä hyvien väestösuhteiden edistäminen. Kunnan vastuulle jäävät myös mahdolliset kiintiöpakolaisten vastaanottoon liittyvät tehtävät (vastaanotto, asuttaminen, kuntaan tutustuminen sekä palveluihin ohjaus) sekä muiden kuntapaikoille (laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023 43 §) tulevien asiakkaiden alkuvaiheen palvelut.

Työllisyysalue

- Työnhakija-asiakkaat
 - Kotoutujat keskitetysti Tampere
 - Koto-ajan ylittäneet asiakkaan kotikunnan paikallistiimi
- Työvoiman ulkopuolella olevat 18-64 -vuotiaat kotoutumisaikaiset asiakkaat (pl. Valkeakoski, joka vastaa tämän asiakasryhmän palveluista itsenäisesti)
 - Tampere hoitaa keskitetysti
- Edellä mainittujen asiakasryhmien osalta
 - Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvio
 - Kotoutumissuunnitelma
 - Mahdolliset asiantuntija-arvioinnit
 - Ohjaus kotoutumiskoulutukseen
 - Ohjaus yhteiskuntaorientaatioon
 - Ohjaus muihin kotoutumista tukeviin palveluihin
 - Ohjaus ja neuvonta
- Ostopalvelut edellä mainittujen asiakasryhmien osalta (Valkeakoski vastaa työvoiman ulkopuolisten ostopalveluista itsenäisesti)
 - Tulkkaus
 - Kotoutumiskoulutukset
 - Asiantuntija-arviot
 - Yhteiskuntaorientaatiot
 - Muut koulutukset ja valmennukset
- Kansainvälisen rekrytoinnin tuki ja neuvonta (EURES)

Kuva 1. Työllisyysalueen vastuut kotoutumisen tukemisessa

Kunta

- Yli 64-vuotiaiden ja alle 18-vuotiaiden kotoutujien ja perheiden palvelut
 - Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvio
 - Kotoutumissuunnitelma
 - Ohjaus kotoutumista tukeviin palveluihin
 - Ohjaus ja neuvonta
- Ostopalvelut edellä mainittujen asiakasryhmien osalta
 - Tulkkaus
 - Yhteiskuntaorientaatio
 - Muut mahdolliset kotoutumista tukevat palvelut
- Kunnan peruspalvelut saavutettavasti kaikille maahan muuttaneille
 - Varhaiskasvatus, koulutus-, kulttuuri-, liikunta-, vapaa-aika- ja nuorisopalvelut sekä asumisneuvonnan palvelut
- Kuntapaikoille tulevien asiakkaiden alkuvaiheen palvelut
- Mahdolliset kiintiöpakolaisten vastaanottoon liittyvät tehtävät
- Kotoutumisen vastuutahon määrittely muiden viranomaisten yhteydenottoja varten
- Järjestöyhteistyö
- Hyvien väestösuhteiden edistäminen

Kuva 2. Kunnan vastuut kotoutumisen tukemisessa

KUNNAN JA MUIDEN TOIMIJOIDEN PALVELUT KUNNASSA ASUVILLE

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana. Maahanmuuton yleistyessä maahanmuuttotaustaiset perheet ja lapset pyritään ottamaan huomioon entistä paremmin myös varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuslain mukaan jokaiselle lapselle tulee antaa yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

Lapsia tulee ohjata toisten ihmisten kunnioittamiseen, ja heitä rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin. Tämä edellyttää henkilöstöltä tietoa toisista kulttuureista ja erilaisista katsomuksista sekä taitoa nähdä ja ymmärtää asioita monesta näkökulmasta ja asettua toisen

asemaan. Erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan myös uusia tapoja toimia yhdessä.

Kielitietoisessa varhaiskasvatuksessa ymmärretään, että kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla. Henkilöstö käsittää kielen keskeisen merkityksen lasten kehityksessä ja oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan kuulumisessa. Monikielisyyden näkyväksi tekeminen tukee lasten kehitystä kulttuurisesti moninaisessa maailmassa.

Lapsia rohkaistaan käyttämään kieltä monipuolisesti ja heille annetaan aikaa ja mahdollisuuksia vaihteleviin kielenkäytön tilanteisiin. Lasten kielen kehityksen keskeisiä osa-alueita ovat varhaiskasvatuksessa kielitietoisuus, kielellinen muisti ja sanavaranto, kielen käyttötaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot sekä vuorovaikutustaidot.

Vieraskielisten ja monikielisten lasten kielitaidon, kieli- ja kulttuuri-identiteetin sekä itsetunnon kehitystä tuetaan varhaiskasvatuksessa monipuolisesti. Suomen kielen taitoa kehitetään tavoitteellisesti lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien muun muassa monipuolisten vuorovaikutustilanteiden ja oppimisympäristöjen avulla. Kielenoppimisen lähtökohtana on arkielämän kieli, jota omaksumalla lapsi saa valmiuksia havaintojen tekemiseen sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen.

Varhaiskasvatus tukee lapsen kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja tutustuttaa myös suomalaiseen kulttuuriin. Varhaiskasvatuksessa lapsen omaan kulttuuriin, elämäntapoihin ja historiaan perehdytään, niitä arvostetaan ja ne otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon varhaiskasvatuksen arkipäivässä.

Huoltajille tulee kertoa varhaiskasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja menetelmistä. Huoltajien kanssa keskustellaan myös perheen kielellisestä ympäristöstä, kielivalinnoista, monikielisten ja -kulttuuristen identiteettien muodostumisesta sekä äidinkielen tai -kielten kehityksen vaiheista ja merkityksestä.

Varhaiskasvatuspalvelut Juupajoella

Juupajoen päiväkotit on kolmiryhmäinen päiväkotit, alle 3-vuotiaat nallet, 2–5-vuotiaat mesikämmenet ja 3–5-vuotiaat metsämupplet. Esiopetus ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään Kirkonkylän koululla Aakkosentien esiopetusryhmässä.

Perheille maksutonta avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjotaan 2 krt/kk, joka toinen viikko yhteistyössä paikallisen MLL:n ja Oriveden seurakunnan kanssa. Tarjolla on joko maksuton lounas tai välipala. Avoimen varhaiskasvatustoiminnan keskeinen tavoite on tarjota perheille laadukasta varhaiskasvatusta ilman, että lapsi on päivähoitossa. Perheille voidaan tarjota varhaista tukea ja kynnys avun hakemiseen madaltuu. Avoin varhaiskasvatustoiminta ennaltaehkäisee perheiden ongelmien syntymistä ja tarjoaa väylän hakeutua avun piiriin.

Erityisvarhaiskasvatuksen opettajan palvelut järjestetään ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta. Esiopetuksessa olevien lasten erityisopetuksesta vastaa perusopetuksen erityisopettaja. Koulun kuraattoripalvelut kuuluvat myös esiopetuksessa oleville lapsille.

Varhaiskasvatuspaikkaa voi hakea milloin vain. [Kunnan verkkosivulta](#) löytyy kattava tietopankki hakemiseen ja varhaiskasvatuksen toimintaan liittyen.

Perusopetus

Maahanmuuttotaustaiset oppijat osallistuvat pääosin samaan kasvatukseen, opetukseen ja koulutukseen kuin kantaväestökin. Opetus-/opiskelu-/tutkintokielen taidon ja muiden tarpeellisten valmiuksien saavuttamiseksi järjestetään tukea, valmistavaa opetusta tai valmentavaa koulutusta.

Kunta voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttotaustaisille lapsille ja nuorille. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttotaustaiset lapset ja nuoret. Valmistavassa opetuksessa opitaan opetuskielen – suomen tai ruotsin - perusteet, eri oppiaineiden kielten alkeita sekä opiskelutaitoja. Tavoitteena on valmiuksien antaminen esi- tai perusopetuksessa opiskeluun.

Valmistavaa opetusta voidaan järjestää ryhmämuotoisesti perusopetukseen integroituna tai inklusiivisesti perusopetuksen ryhmissä. Oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, jossa määritellään opetuksen tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja sisällöt, oppilaan integroiminen esi- tai perusopetuksen opetusryhmiin sekä ohjauksen järjestäminen ja oppilaan mahdollisesti tarvitsemat tukitoimet. Opetusta on mahdollista järjestää myös yhdelle oppilaalle.

Yhteistyö huoltajien kanssa on valmistavassa opetuksessa avainasemassa. Huoltajille avataan opetuksen tavoitteita ja sisältöjä sekä käytännön järjestelyjä. Heille annetaan tietoa oppilaan edistymisestä opetuksen aikana. Erityisen tärkeää on kuvata hyvissä ajoin sitä, miten oppilaan koulupolku jatkuu valmistavan opetuksen jälkeen. Varsinkin yläkouluvaiheessa valmistavaan opetukseen tulleiden oppilaiden huoltajat tarvitsevat tietoa mahdollisista tukitoimista, opintojen jatkumisesta esimerkiksi aikuisten perusopetuksessa tai toisen asteen opinnoissa.

Perusopetuksessa opetetaan kielitietoisesti kaikkia oppilaita. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat voivat opiskella suomea tai ruotsia ja kirjallisuutta toisena kielenä silloin, kun heidän suomen tai ruotsin taitonsa on vielä alkuvaiheessa. Tavoitteena on, että oppilaat saavuttavat sellaiset suomen tai ruotsin perustaidot, että hän pystyy toimimaan ja opiskelemaan ympäröivässä kieliyhteisössä tasavertaisena muiden kanssa. Kielitietoisuus auttaa näkemään kielen ja kielten merkityksen oppimisessa ja opetuksessa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame. S2-oppimäärä voidaan opiskella silloin, kun oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna edellytyksiä yhdenvertaiseen koulu yhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa. S2-oppimäärän mukaisesti opiskellaan myös silloin, jos oppilaan suomen kielen taito ei anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Kunkin oppilaan tarpeisiin parhaiten soveltuvan oppimäärän määrittelevät opetuksesta vastuussa olevat opettajat yhteistyössä. Oppilaan huoltaja tekee kuitenkin lopullisen päätöksen oppimäärää koskevasta valinnasta.

Kontaktit suomalaisten lasten ja nuorten kanssa ovat tärkeitä maahanmuuttajalapsen ja -nuoren kotoutumisessa. Lasta ja nuorta kannustetaan harrastuksiin ja erilaisiin vapaa-ajantoimintoihin yhdessä paikallisten lasten ja nuorten kanssa. Koulu tekee yhteistyötä nuorisopalvelujen kanssa. Koulun on puututtava kaikkiin rasmin muotoihin, esim. kiusaamiseen, syrjintään, ryhmästä poissulkemiseen, haukkumiseen ja nimittelyyn. Koulu pitää esillä monikulttuurisuutta ja edistää kansainvälisyyttä kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksella.

Perusopetus Juupajoella

Juupajoella on kaksi koulua. Kopsamon kylässä sijaitseva Kirkonkylän koulu on pienten lasten koulu ja siellä opiskelevat lukukaudella 2024–2025 luokat 1–3 sekä esiopetusryhmä. Kolmas luokka on väistötiloissa Kirkonkylän koululla, koska koulukeskuksella sattui laaja vesivahinko syyskuussa 2024.

Korkeakosken taajamassa sijaitsevassa Juupajoen koulukeskuksessa opiskelevat luokat 4–9. Syksyllä 2022 koulukeskukselle perustettiin joustava pienryhmä 5.–9.-luokkien erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Vaativan erityisen tuen perusopetusta ostetaan Orivedeltä, mikäli sinne mahtuu juupajokelaisia oppilaita.

[Juupajoen kunnan verkkosivulta löytyy henkilökunnan yhteystiedot ja tietoa kouluista.](#)

Linkkivinkki kouluun liittyen

<https://vip-verkosto.fi/koulunkaynti-ja-oppimisen-tuki-suomessa-opaat/>

Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Liikunta

Juupajoen kunnan liikuntapalvelut järjestää ohjattua liikuntatoimintaa eri ikäisille kuntalaisille, tukee yhdistysten ja seurojen liikuntatoimintaa sekä ylläpitää ja kehittää Juupajoen kunnan liikuntapaikkoja.

Liikuntapalvelujen tehtävänä on aktivoida juupajokelaisia liikkumaan ja parantamaan hyvinvointiaan liikunnan avulla. Kunnan liikuntapalvelut tuottavat erilaisia liikuntaolosuhteita ja -palveluita kaikille, niin yksittäisille kuntalaisille kuin liikuntaa järjestäville yhdistyksillekin. Toimintaa järjestetään ja suunnitellaan yhteistyössä järjestöjen sekä muiden hallintokuntien ja kumppaneiden kanssa.

Keskeisiin liikuntapalveluiden tuottamiin palveluihin lukeutuvat liikuntapaikkojen ylläpito ja liikuntavuorojen varaaminen, liikuntapalveluiden koordinointi ja järjestäminen sekä hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitetut avustukset yhdistyksille.

Kulttuuri

Kulttuuripalvelut huolehtivat paikallisen kulttuuritoiminnan edistämisestä, tukemisesta ja järjestämisestä. Tehtävää toteutetaan yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien, kulttuurijärjestöjen ja yhteisöjen, yritysten sekä eri kuntien ja toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut järjestävät tapahtumia ja tilaisuuksia monipuolisesti eri kohderyhmille.

Juupajoen kunnan kulttuuripalvelut järjestää konsertteja, teatteriesityksiä ja retkiä lähialueiden kulttuuritapahtumiin sekä kehittää kunnan taidekasvatustoimintaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Nuorisotyö

Juupajoen kunta luo edellytyksiä nuorisotyölle ja nuorten omaehtoiselle toiminnalle järjestämällä palveluita ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Juupajoen nuorisopalveluilla kansainvälisyys, yhteisöllisyys ja suvaitsevaisuus ovat nuorisotyön keskiössä. Nuorisovaihtojen lisäksi maailmankansalaisuustaitoja tuodaan nuorten saataville yhteistyöllä koulun ja naapurikuntien kanssa. Juupajoelle kutsutaan vieraita eri kulttuureista kertomaan kokemuksiaan tai työskentelemään jonkun nuorten oman projektin ympärille yhdessä juupajokelaisten nuorten kanssa.

Kansainväliseen nuorisotyöhön saamme tukea Nuorisokeskus Marttisen kansainvälisen nuorisotyön koordinaattoreilta.

Nuorisotoiminnan suunnittelussa huomioidaan nuorten tarpeet ja nuorten yksilölliset erityispiirteet, jotka voivat tuoda haasteita esim. sääntöjen noudattamiseen tai porukkaan sopeutumiseen. Nuorisopalvelujen toimenpiteillä pyritään käytännönläheisesti kaikista taustoista tulevien nuorten välisen vuorovaikutuksen ja yhteistoiminnallisuuden lisäämiseen.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluilla on tärkeä sivistystehtävä ja kirjaston kautta voi tutustua suomalaiseen kulttuuriin. Lisäksi kirjasto tarjoaa maksuttoman pääsyn internetiin, sähköiseen asiointiin sekä digitaalisiin sisältöihin kuten ulkomaisiin sanoma- ja aikakauslehtiin.

Juupajoen kunnankirjasto on Pirkanmaan pienin yleinen kirjasto. Sen monipuolisia palveluita, tiloja ja kokoelmia voivat käyttää kaikki, jotka noudattavat kirjaston käyttösääntöjä. Kirjasto sijaitsee samassa vapaa-aikatalon kiinteistössä (Kirkkotie 1, Korkeakoski) nuorisotilojen kanssa. Asiakaspalveluaikojen lisäksi palveluita voi käyttää myös omatoimikirjaston aukioloaikoina.

Kirjaston kokoelmaan kuuluu jonkin verran vieraskielistä kirjallisuutta, sanakirjoja sekä suomen kielen oppikirjoja. Tarvittaessa aineistoa voidaan tilata kaukopalveluna. Kirjojen ja elokuvien lisäksi voi lainata myös lehtiä, CD-levyjä, pelejä ja liikuntavälineitä.

Muut sivistyspalvelut

OSKO

Juupajoen ja Oriveden yhteinen kansalaisopisto OSKO tarjoaa monipuolista vapaan sivistystyön opetusta muun muassa kielissä, kuvataiteissa, musiikissa, liikunnassa ja kädentaidoissa. Kansalaisopistossa opetusta tarjotaan Orivedellä, Juupajoella ja Kuhmoisissa kouluilla, kylätaloilla ja muissa tiloissa. Opetus tapahtuu pääsääntöisesti suomen kielellä. Tapauskohtaisesti on mahdollisuus saada opetusta myös englannin kielellä. Lukukauden ja lukuvuoden mittaisille kursseille voi tutustua kerran ilmaiseksi. Maahanmuuttajat ovat tervetulleita kursseille tarvittaessa avustajan kanssa.

Maahanmuuttajille tarjotaan lukuvuosittain kurssimuotoista suomen kielen opetusta tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Tiedustelut ja ilmoittautumiset kansalaisopiston toimistoon. Sähköinen ilmoittautuminen edellyttää suomalaista sosiaaliturvatunnusta. Jos asiakkaalla ei ole sitä, hän voi ottaa yhteyttä opiston toimistoon.

Merikanto-opisto

Merikanto-opisto puolestaan tarjoaa musiikin ja tanssin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta myös Juupajoella. Taiteen perusopetus on paikallisissa taideoppilaitoksissa vapaa-ajalla annettavaa taidekasvatusta. Se on tavoitteellista, valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan sidottua ja sitä antavat alan koulutetut ammattilaiset. Valittavia taiteenaloja on yhdeksän. Opetusta on tarjolla laajasti Suomessa ja oppilaaksi pääsee matalalla kynnyksellä.

[Vapaa-aikapalveluiden yhteystiedot ja toimipaikat löytyvät kunnan verkkosivuilta.](#)

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Pirkanmaan hyvinvointialue järjestää Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveystyöpalvelut. Alueen terveystyöpalveluiden palveluntuottajana on Mäntänvuoren Terveystyö. Korkeakoskella sijaitseva Juupajoen terveystyökeskus toimii palvelupisteenä, johon saa aikaan ajanvarauksella. Sosiaali- ja terveystyöpalveluiden henkilöstön tavoittaa ajanvarauksella.

Oheisesta linkistä löytyvät tärkeimpien sosiaali- ja terveystyöpalveluiden yhteystiedot ja aukioloajat:

[Pirkanmaan yhteystiedot Juupajoki](#)

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Sosiaali- ja terveystyöpalveluiden henkilökunnan on asiakastyössään otettava huomioon asiakkaiden kulttuurierot sekä avattava laajemmin palvelujärjestelmää. Yhdenvertaisen palvelun takaamiseksi asiakastilanteessa käytetään tulkkia. Etenkin alkuvaiheessa tämä on tärkeää, jotta asiakkaalle voidaan selvittää hänen etunsa, oikeutensa ja velvollisuutensa. Tulkkia tilatessa on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin asiakaskäyntiin verrattuna sekä huomiotava esimerkiksi tulkin sukupuolen merkitys. Tulkin lisäksi kommunikation apuna voidaan käyttää muita keinoja, mm. kuvia.

Eri- ja monikielisiä on jatkossa hyvä käännättää eri kielille. Perussosiaalityön tehtävänä on järjestää sosiaalityön palvelut tarvittaessa kaikille kuntalaisille. Sosiaalityö pyrkii huomioimaan henkilön tarpeet ja resurssit kokonaisvaltaisesti. Työntekijä etsii yhdessä asiakkaan kanssa ratkaisuja ongelmiin keskustelemalla ja järjestämällä erilaisia palveluja. Tavoitteena on asiakkaan elämänhallinta ja omatoimisuus. Sosiaalityön työvälineinä ovat säännölliset yksilö- ja perhetapaamiset sekä yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kuten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Kansainvälistä suojelua saanut täysi-ikäinen henkilö, jolla on sosiaalityön tarve, voi olla hyvinvointialueen pakolaistyön asiakas. Henkilö voi olla asiakkaana myös toisessa Pirkanmaan hyvinvointialueen työikäisten sosiaalityötä tekevässä tiimissä, jolloin pakolaistyön tiimi voi toimia tarvittaessa konsultaatioapuna.

Pakolaistyön tiimissä työskentelee monikielisiä ohjaajia, sosiaali- ja terveystyöpalveluiden ohjaajia ja sosiaalityöntekijöitä. Pakolaistyön tiimi tarjoaa Pirkanmaan laajuista konsultaatioapua pakolaistyöhön liittyvissä erityiskysymyksissä sekä toimii kuntien kotoutumispalveluiden vastinparina, jos kunnassa arvioidaan sinun hyötyvän moniammatillisesta yhteistyöstä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen tehtävät maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyen

Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä asiakkaan tarpeen mukaisesti samalla tavoin kuin muillekin kuntalaisille.

Pirkanmaan hyvinvointialueen ja alueen kuntien yhteisen kotoutumistyön tavoitteita ovat

- kansainvälistä suojelua saavien ja maahanmuuttajien eheä palveluprosessi ja sujuva yhteistyö kotouttamisessa kunnan sekä hyvinvointialueen välillä
- saumaton viranomaisyhteistyö sekä
- sujuvat yhteiset lakisäätöasetukset asiakassuunnitelmat ja vaikuttavat palvelut.

Yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteet on määritelty [Pirkanmaan kuntien, hyvinvointialueen ja maakunnan liiton puitesopimuksessa](#).

Kuntien ja Pirkanmaan hyvinvointialueen kotoutumisen yhdyspintaryhmä koordinoi ja kehittää yhteistä kotoutumistyötä. Siinä ovat jäseninä Pirkanmaan hyvinvointialueen, kaikkien Pirkanmaan kuntien sekä ELY-keskuksen edustajat. Lisäksi on perustettu erillinen ryhmä kehittämään yhteistä tieto-, neuvonta- ja ohjaustyötä.

Hyvinvointialueen on asetettava maahanmuuttajien hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta edistävät tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet ja vastuutahot sekä otettava huomioon alueellaan olevien maahanmuuttajien tarpeet ja kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet.

Hyvinvointialue osallistuu tarvittaessa pakolaisten vastaanottoon sekä vastaa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden asumisen ja tuen järjestämisestä.

Hyvinvointialueella on kotoutumislaissa määriteltyjä kotoutumista ja pakolaisten vastaanottoa tukevia tehtäviä:

1. järjestää sosiaali- ja terveystalvet myös maahanmuuttajille
2. vastaa sosiaali- ja terveystalvet ja ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea koskevasta ohjauksesta ja neuvonnasta
3. osallistuu monialaisen kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointiin sekä monialaisen kotoutumissuunnitelman laadintaan ja seurantaan
4. osallistuu pakolaisten vastaanottoon, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeita
5. lausuu kunnan kuulemispyynnöissä koskien kunnan sopimusta kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämistä ja yksittäistä kuntaan ohjaamista (sijoitusesitys)
6. sopii kunnan kanssa vastuista liittyen mm. kiintiöpakolaisten vastaanoton käytännön järjestelyihin
7. toteuttaa mm. alkuvaiheen terveystarkastukset kiintiöpakolaisille
8. hakee ennakoivaa toimeentulotukea kiintiöpakolaiselle tai muulle kuntaan ohjattavalle henkilölle
9. perustaa perheryhmäkoteja
10. järjestää alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten asumisen ja tuen yhteistyössä kunnan kanssa
11. tekee käräjäoikeudelle hakemuksen edustajan määräämisestä alaikäisenä ilman huoltajaa tulleelle lapselle
12. vastaa kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta hyvinvointialueella. Hyvinvointialue huolehtii siitä, että hyvinvointialueen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille.

Terveyspalvelut

Maahanmuuttajat ovat kunnallisten terveyspalvelujen suhteen eri asemassa sen perusteella, miten he ovat maahan saapuneet. Turvapaikanhakijoiden ja ns. Kuntamallin asiakkaiden terveydenhuollosta huolehtii vastaanottokeskus. Turvapaikanhakijat eivät voi käyttää kunnallisia terveyspalveluja, paitsi silloin kun kyse on päivystysluonteisesta asiasta. Oleskeluoikeuden saatuaan turvapaikanhakija siirtyy sen kunnan terveyspalvelujen piiriin mihin hän muuttaa. Tällöin hänelle kuuluvat samat terveyspalvelut kuin muillekin kunnan asukkaille.

Kiintiöpakolaiset ovat heti maahan tullessaan kunnan asukkaita. Maahanmuuttajille tehdään perusteellinen terveystarkastus maahan tullessaan. Tarkastuksessa pyritään löytämään mahdolliset perussairaudet, varmistetaan rokotussuoja ja seulotaan tarttuvat taudit. Lisäksi maahanmuuttajalle kerrotaan terveydenhuoltojärjestelmästä sekä siitä, mihin tahoon missäkin terveyteen liittyvässä asiassa on hyvä ottaa yhteyttä. Alkutarkastuksen jälkeen terveyspalvelut toimivat kuten muillakin kuntalaisilla. Muut maahanmuuttajat kuten esimerkiksi työn tai perhesiteiden vuoksi paikkakunnalle muuttavat tulevat yleensä terveydenhuollon asiakkaiksi vasta siinä vaiheessa, kun he tarvitsevat päivystysluonteisia terveyspalveluja. Tälle ryhmälle ei tehdä varsinaisia maahantulotarkastuksia, mutta erilaisten terveysongelmien ilmaantuessa terveydenhuoltohenkilöstön olisi hyvä muistaa ottaa huomioon asiakkaan lähtömaan terveystilanne. Tärkeää on myös huomioida, että rokotussuoja tällä ryhmällä saattaa olla puutteellinen. Lasten rokotukset hoidetaan kuntoon lastenneuvolassa ja kouluterveydenhuollossa.

Maahanmuuttajien kanssa asioidessa on hyvä huomioida vieraan kielen ja kulttuurin aiheuttamat vaikutukset. Asioihin perehtyminen ja tilanteen selvittely vie monesti enemmän aikaa. Asiakkaalle suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän eri käytännöt saattavat olla täysin vieraita. Ohjauksen pitää olla perusteellisempaa ja itsestään selvältäkin tuntuvat asiat pitää muistaa huomioida ja selvittää asiakkaalle. Tulkin käyttö on tärkeää vielä vuosia maahantulon jälkeen, jotta asiat varmasti tulevat ymmärretyiksi. Lähetettä erikoissairaanhoidon tehtäessä tulee mainita asiakkaan äidinkieli sekä muistuttaa tulkin tarpeesta. Tulkkia tilatessa on huomioitava, tarvitaanko tulkiksi mies vai nainen.

Asuminen

Kunnan suorassa omistuksessa on kolme vuokratervitaloa, joista yksi on tarkoitettu erityisryhmille. Kunnan omistaman vuokratalo-yhtiö Koskitalot Oy:n hallinnassa on 6 vuokrataloa. Juupajoen kunnan ja Koskitalot Oy:n vuokra-asunnot sijaitsevat Korkeakoskella ja Lyllyssä.

Vapaita vuokra-asuntoja voi tiedustella kunnan teknisestä toimistosta ja KVM Kotivinkki Oy:n isännöitsijältä. [Kunnan verkkosivuilta löytyvät yhteystiedot asunnon etsijöille.](#)

Asuntohakemuksia vastaan otettaessa tulkkipalvelut ja kirjallinen omakielinen ohjemateriaali asumisesta ovat välttämättömiä, jos henkilö ei osaa sujuvaa englantia. Ohjeistuksessa hyödynnetään Suomen Pakolaisavun ja muiden kuntien julkaisemaa materiaalia mahdollisuuksien mukaan.

Myös yksityisillä on tarjolla vuokra-asuntoja.

Työllisyyspalvelut

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (TE-palvelut) siirretään kunnille 1.1.2025 alkaen. Tampereen seudun työllisyysalueen muodostavat 16 kuntaa, jotka ovat Akaa, Juupajoki, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Urjala, Tampere, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Tampereen kaupunki on työllisyysalueen vastuukunta. Juupajoella on työvoimapalveluiden asiointipiste.

TE-palveluiden uudistamisen yhteydessä vastuu työnhakijana olevien kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisestä siirtyy kunnalle. Myös työvoimapalveluina järjestettävien kotoutumispalveluiden, kuten kotoutumiskoulutuksen, järjestämisvastuu siirtyy kunnalle.

Kunnilla on siis TE24- ja KOTO24 -uudistusten myötä kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Kunta vastaa jatkossa sekä työnhakijana olevien että työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä. Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijana olevien maahanmuuttajien palvelut työllisyysalueella. Tämä koskee myös työnhakijana olevia kotoutuja-asiakkaita.

Kun työikäinen maahanmuuttaja saapuu Suomeen, hän voi hakeutua työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiakkaaksi. Kotoutumispalvelut auttavat asiakasta niin kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, kuin työllistymään. Työllisyysalueen työvoimapalveluissa maahanmuuttaja-asiakas saa konkreettista apua työnhakuun laajan ja monipuolisen palveluvalikoiman kautta. Alkuvaiheen kotoutumispalveluissa asiakasta ohjataan ja neuvotaan, toteutetaan alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma sekä ohjataan kotoutumiskoulutukseen. Tavoitteena kotoutumiskoulutuksessa on toimiva suomen kielen taito ja riittävä tiedon saaminen suomalaisesta yhteiskunnasta.

Seurakunnan palvelut

Seurakunnan eri työalat ovat valmiita vastaamaan kotouttamisen haasteeseen sen mukaan, kuin tarvetta on. Niin lapsi- ja perhetyöllä kuin nuoriso- ja diakoniatyöllä on valmius tukea maahanmuuttajien kotouttamista jo olemassa olevien toimintarakenteiden kautta.

Tarvittaessa myös nimenomaan maahanmuuttajille suunnattua toimintaa voidaan suunnitella erikäisille ja huomioiden mahdolliset erityistarpeet. Seurakunta pitää tärkeänä osana kotouttamista myös kantaväestölle suunnatun ennakkoluuloja lievittävän kansainvälisen kasvatuksen. Seurakunnalla on jo kokemusta turvapaikanhakijoille ja kantaväestölle järjestetyistä yhteisistä tilaisuuksista. Tällaisten tilaisuuksien järjestämistä voidaan vielä kotouttamisvaiheessakin pohtia. Seurakunta pyrkii siihen, että kynnys seurakunnan maahanmuuttajille tarjoaman avun vastaanottamiseen olisi mahdollisimman matala riippumatta heidän uskonnollisesta vakaumuksestaan. Maahanmuuttajat ovat tervetulleita mukaan kaikkeen seurakunnan yleiseen avoimeen toimintaan. Omassa toiminnassaan seurakunta toimii oman kristillisen tunnustuksensa pohjalta.

[Juupajoen kappeliseurakunnan yhteystiedot](#)

Kolmannen sektorin toiminta, yhdistystoiminta

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan vapaaehtoissectoria, joka on toimijana julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin rinnalla. Kolmas sektori käsittää järjestöt, yhdistykset ja seurat. Kolmannen sektorin toimijat järjestävät paikkakunnalla erilaisia toimintoja ja tukevat maahanmuuttajien kotoutumista. Kolmannen sektorin kotouttamistyö on usein ruohonjuuritason työtä, joka edistää maahanmuuttajien kotoutumista arkielämään ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa.

Järjestöjen keskinäinen sekä kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö ovat keskeisessä roolissa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja väestöryhmien välisten terveyserojen kaventamiseksi. Yhteistyön kehittäminen edellyttää tavoitteellisuutta ja selkeää sopimista yhteistyön päämääristä ja toimintatavoista. Käytännössä tämä tarkoittaa sopimista esimerkiksi yhteistyötavoista ja asiantuntemuksen hyödyntämisestä.

Järjestöjen ja kuntien kumppanuudella terveyden edistämiseen liittyvä toiminta saadaan lähemmäs kuntalaisia. Samalla vahvistetaan kuntalaisten äänen kulumista.

Juupajoella yhdistysyhteistyöstä vastaa vapaa-aikakoordinaattorin lisäksi hyvinvointijohtaja. Vuosittain päivitettävästä Järjestöyhteistyön ohjeesta löytyvät tiedot niin kunnan tarjoamista tiloista, yhdistyksille jaettavista avustuksista kuin toimipaikoistakin.

MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Kotoutumista edistävän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriöllä (TEM), aluehallintovirastolla (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella (ELY), työllisyyspalveluilla, kunnan viranomaisella sekä Kansaneläkelaitoksella (KELA) on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä kotoutumista edistävän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta. Lisätietoja laki 1386/2010 87 §.

MAISTRAATTI

Juupajoki kuuluu Sisä-Suomen maistraattiin ja lähin toimipiste on Tampereella.

Sisä-Suomen maistraatti,
Tampereen yksikkö Hatanpään valtatie 24,
PL 682,
33101 Tampere
Avoinna: ma-pe klo 9.00–16.15

Suomeen muuttaneelle ja Suomessa asuvalle ulkomaalaiselle henkilölle voidaan merkitä väestötietojärjestelmään kotikunta Suomessa, jos hänellä on tarkoitus jäädä tänne vakinaisesti asumaan ja lisäksi pysyvä tai jatkuva oleskelulupa tai vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava

tilapäinen oleskelulupa sekä kotikuntalaisissa säädetty erityisperuste. EU-kansalaiset ja Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. Kotikunnan saamiseksi EU-kansalaiselta edellytetään poliisin suorittamaa oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Suomessa vakituisesti asuvista henkilöistä merkitään väestötietojärjestelmään lisäksi muun muassa nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot (mm. vihkitodistus) ja osoite. Rekisteröinnin perusteella ulkomaalaiselle annetaan henkilötunnus.

Lisätietoja:

[Ulkomaalaisen rekisteröinti väestötietojärjestelmään | Digi- ja väestötietovirasto | Digi- ja väestötietovirasto \(dvv.fi\)](#)

[Oleskeluoikeuden rekisteröinti | Maahanmuuttovirasto \(migri.fi\)](#)

POLIISI

Eri maiden kansalaisten käsitys mm. lainsäädännöstä, ihmisten oikeuksista ja velvollisuuksista saattaa vaihdella. Se mikä on sallittua kotimaassa saattaakin olla lailla kiellettyä ulkomailla.

Maahanmuuttajalle olisi tärkeää oppia tuntemaan varhaisessa vaiheessa uuden kotimaan viranomaisten toimivaltaan, menettelytapoihin sekä asiointikäytäntöihin liittyviä asioita.

Poliisi on Suomen sisäisestä turvallisuudesta huolehtiva viranomainen, jonka toimialaan kuuluvat ulkomaalaisten maahanmuuttoon ja maassa oleskeluun sekä osin turvapaikkatutkintaan liittyvät asiat. Internetistä Poliisin ja Maahanmuuttoviraston verkkosivuilta (www.poliisi.fi ja www.migri.fi) on löydettävissä runsaasti ja usealla kielellä maahanmuuttajille tarkoitettuja ohjeita. Viranomaisten käytettävissä on lisäksi monipuoliset tulkkauspalvelut.

Juupajoki kuuluu Sisä-Suomen poliisilaitokseen. Ulkomaalaislupa-asiat ratkaistaan Tampereen pääpoliisiasemalla (Hatanpään valtatie 16, 33100 Tampere). Pirkanmaan poliisin lupapalvelu toimii ajanvarauksella Tampereen pääpoliisiasemalla. Toimipaikoissa on pääsääntöisesti mahdollista päästä palveltavaksi myös ilman ajanvarausta.

Lisätietoja: [Tietoa turvapaikanhakijoille - Poliisi](#)

KANSANELÄKELAITOS – KELA

Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet ja perustoimeentulotuki. Lisäksi Kela huolehtii vammaisuuksista ja sotilasavustuksista.

Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen ja kiintiöpakolaisten oikeus Kelan etuuksiin

Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen tarkoittaa sitä, onko henkilöllä oikeus Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan eli Kelan maksamiin etuuksiin. Oikeus etuuksiin voi olla joko Suomessa työskentelyn tai asumisen perusteella. Oikeus Kelan etuuksiin voi olla myös tilapäisesti tai vakinaisesti tai toistuvasti ulkomailla oleskelevalla asiakkaalla. Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin selvitetään siinä vaiheessa, kun asiakas hakee etuutta Kelasta tai kun Kelan etuutta saava henkilö muuttaa Suomesta ulkomaille.

Lisätietoa sosiaaliturvaan kuulumisesta: [Muutto Suomeen | Henkilöasiakkaat | Kela](#)

Turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten oikeus Kelan etuuksiin

Turvapaikkaa hakeva henkilö ei voi saada Kelan etuuksia ennen kuin hänelle on myönnetty oleskelupa. Kiintiöpakolaisella on oikeus Kelan etuuksiin heti muutosta lukien. Kun henkilö on saanut Suomesta turvapaikan, on hänellä oikeus Kelan etuuksiin, jos hänen tarkoituksenaan on jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan. Ratkaisu Suomessa asumisesta tehdään etuushakemuksen käsittelyn yhteydessä. Asiakkaan on täytettävä etuushakemuksen lisäksi ilmoitus Suomeen muutosta.

Tilapäinen suojele, Ukrainasta sotaa pakenevien oikeus Kelan etuuksiin

[Lisätietoa: Tietoa Ukrainan sodan vaikutuksista Kelan etuuksiin | Henkilöasiakkaat | Kela](#)

Kelan tulkkipalvelu

Kelan asiakkailla on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi Kelassa ei onnistu tarjotuilla palvelukielillä. Tulkki voidaan tilata Kela-asian hoitamista varten, jos palvelutilanne ei muuten edisty yhteisen kielen puutteen takia. Esimerkiksi oleskeluvalla tai vakuuttamisella ei ole vaikutusta oikeuteen käyttää tulkkaukspalveluja Kela-asioita hoidettaessa.

Tietoa Kelan etuuksista ja palveluista

Lisätietoa Kelan etuuksista ja palvelusta löytyy Kelan kotisivuilta www.kela.fi.

Kotisivut palvelevat tällä hetkellä seuraavilla kielillä: englanti, arabia, dari, kurdi (sorani), persia (farsi), somali, ukraina, venäjä, viro. Sivuilta löytyy myös turvapaikanhakijoille suunnattuja asiointioppaita (video ja esitteitä eri kielillä) Kelan asiointiin.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS (ELY)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

- 1) kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta;
- 2) kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä;
- 3) työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta, tukeminen ja osaamisen kehittäminen kotouttamisessa ja työllistymisen edistämisessä;
- 4) työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;
- 5) 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano;
- 6) ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvonta;
- 7) hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen;

8) muut sille kotoutumista edistävissä laissa erikseen säädetyt tehtävät.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle vuosittain tiedot alueensa kotouttamisohjelmista ja niiden toimeenpanosta.